

ผลของการนัดหยุดงานของประเทศไทยใน พ.ศ. 2516-2518

เมื่อลูกจ้างมีความต้องการ เปลี่ยนแปลงสภาพการจ้างหรือไม่พอใจ เกี่ยวกับสภาพการจ้าง ในบางครั้งความไม่พอใจหรือความต้องการของลูกจ้างไม่ใช่เกี่ยวกับสภาพการจ้าง กล่าวโดยสรุปก็คือ ลูกจ้างมีปัญหาเกิดขึ้น เมื่อลูกจ้างมีปัญหาเกิดขึ้นได้มีการเรียกร้องให้นายจ้างปฏิบัติตามความต้องการของตน ซึ่งการดำเนินการของลูกจ้างจะเป็นการปฏิบัติตามขั้นตอนตามกฎหมายแรงงานสัมพันธ์หรือไม่ก็ตาม ผลสุดท้ายของการเรียกร้องก็คือการนัดหยุดงาน สำหรับประเทศไทยในช่วง พ.ศ. 2516-2518 นั้นมักจะพบว่ามี การนัดหยุดงานขึ้นก่อนแล้วค่อยยื่นขอเรียกร้อง จากการนัดหยุดงานไม่ว่าในลักษณะใดย่อมเกิดผลกระทบกระเทือนไม่เพียงแต่นายจ้าง ลูกจ้างและผู้ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น แต่การนัดหยุดงานนั้นมีผลกระทบกระเทือนถึงสภาพแวดล้อมโดยส่วนรวมด้วย ซึ่งผลกระทบกระเทือนที่เกิดขึ้นมีทั้งผลดีและผลเสีย จากการวิเคราะห์ของผู้วิจัย สรุปผลการนัดหยุดงานของประเทศไทยใน พ.ศ. 2516-2518 ได้ดังนี้

4.1 ผลดีต่อลูกจ้าง

4.1.1) การนัดหยุดงานส่วนใหญ่ของลูกจ้าง ลูกจ้างมักจะเรียกร้องเกี่ยวกับผลประโยชน์ต่างๆ เช่นขอเพิ่มค่าจ้าง ขอเพิ่มค่าครองชีพ ขอสวัสดิการ ขอโบนัส ขออาหาร ขอเสื้อผ้า ฯลฯ หรือขอให้นายจ้างปรับปรุงแก้ไขบางสิ่งบางอย่าง เมื่อนายจ้างตกลงตามขอเรียกร้อง ลูกจ้างจะได้ผลประโยชน์ต่างๆเพิ่มขึ้น ซึ่งการที่ลูกจ้างได้รับผลประโยชน์ตามที่เรียกร้องนี้เป็นผลดีทางตรงที่ลูกจ้างได้รับ ผลดีที่ลูกจ้างได้รับครั้งนี้เป็นผลดีในระยะสั้นเท่านั้น ทั้งนี้ เพราะเมื่อลูกจ้างเรียกร้องผลประโยชน์หรือให้นายจ้างปรับปรุงบางสิ่งบางอย่าง แลวนายจ้างปฏิบัติตามขอเรียกร้องดังกล่าว ทำให้นายจ้างต้องจ่ายเงินเพื่อสนองความต้องการของลูกจ้าง ซึ่งจำนวนเงินหรือสิ่งของที่นายจ้างจะคงจ่ายเพิ่มขึ้นนี้ นายจ้างถือเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิต นายจ้างจะนำรายจ่ายจำนวนนี้ไปบวกเข้าเป็นต้นทุนของสินค้าและบริการที่จะออกสู่ตลาด ทำให้สินค้าและบริการมีราคาสูงขึ้น กล่าวโดยสรุปก็คือนายจ้างจะผลักราคาที่เกิดจากการเรียกร้องของลูกจ้างไปสู่ผู้บริโภค ลูกจ้างก็คือผู้บริโภคคนหนึ่ง เมื่อราคาสินค้าแพงขึ้นลูกจ้างซึ่งเป็นผู้บริโภคจำเป็นต้องซื้อสินค้าและบริการในราคาที่สูงขึ้นด้วยเช่นกัน แม่ลูกจ้างจะได้รับความจ้างเพิ่มขึ้น แต่อัตราการเพิ่มขึ้นของค่าจ้างกับค่าครองชีพไม่มีความสมดุลกัน จะเห็นได้ว่าจากการที่ลูกจ้าง

เรียกร้องผลประโยชน์ต่างๆ เพิ่มขึ้นหรือขอปรับปรุงแก้ไขบางสิ่งบางอย่าง ลูกจ้างจะได้รับผลกระทบกระเทือนจากการขึ้นราคาสินค้านั้นด้วย ซึ่งเป็นผลเสียทางอ้อมที่ลูกจ้างจะได้รับ

4.1.2) การที่ลูกจ้างนัดหยุดงาน ในระหว่างที่มีการนัดหยุดงาน ลูกจ้างจะไม่มีรายได้ เราก็ทราบกันดีแล้วว่าลูกจ้างของประเทศไทยส่วนใหญ่ เป็นลูกจ้างรายวัน หรือลูกจ้างที่ได้รับความจ้างตามผลงานมีส่วนน้อยที่ได้รับความจ้าง เป็นราย เดือน แต่ลักษณะที่สำคัญของลูกจ้างในประเทศไทยมีเศรษฐกิจไม่ดี มีมาตรฐานการครองชีพต่ำ ไม่มีเงินออม เงินค่าจ้างที่ได้อาจจะใช้บริโภคเฉพาะวัน เฉพาะสัปดาห์หรือเฉพาะ เดือนเท่านั้น ไม่มีเหลือเก็บออมเอาไว้ในภาวะฉุกเฉิน นอกจากนี้มีบางรายได้รับความจ้างไม่พอบริโภคหรือเลี้ยงครอบครัว ต้องไปกู้หนี้ยืมสินจากผู้อื่นมาบริโภค อีกทั้งประเทศไทยยังไม่มีระบบประกันสังคม หรือสหภาพแรงงานที่มั่นคงที่จะสนับสนุนทางด้านการเงิน เมื่อมีการนัดหยุดงาน ลูกจ้าง เมื่อมีการนัดหยุดงานเกิดขึ้น ลูกจ้างจะไม่ได้รับความจ้าง ทำให้ลูกจ้างได้รับความเดือดร้อนไม่มีเงินทองมาใช้จ่ายใช้สอยเพื่อบริโภค สิ่งที่เกิดขึ้นนี้ลูกจ้างจะได้รับผลกระทบกระเทือนจากนัดหยุดงาน

4.1.3) จากการนัดหยุดงานทำให้ลูกจ้างรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนตลอดจนกฎหมายแรงงานดีขึ้น ลูกจ้างจะรู้จักขั้นตอนของการเรียกร้อง ทำให้ลูกจ้างไม่เสียเปรียบนายจ้างในทางกฎหมาย

4.1.4) ทำให้ลูกจ้างได้รับความสนใจจากนายจ้าง เพิ่มมากขึ้น การปฏิบัติตัวของนายจ้างต่อลูกจ้างดีขึ้นกว่าเดิม นายจ้างลดการเอาเปรียบลง ทั้งนี้เนื่องจากลูกจ้างมีความรู้ทางด้านกฎหมายแรงงานดีขึ้น รวมทั้งรัฐบาลหันมาสนใจปัญหาแรงงานเพิ่มมากขึ้น จึงได้จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจที่เกิดขึ้นในหมู่ลูกจ้างและนายจ้าง เช่นการจัดการอบรมเพื่อส่งเสริมแรงงานสัมพันธ์หลักสูตร "คู่มือลูกจ้างในสถานประกอบการ" หลักสูตร "ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงาน" หลักสูตรการแรงงานเบื้องต้น" ฯลฯ

4.1.5) การนัดหยุดงานในบางครั้งทำให้ลูกจ้างเกิดการว่างงาน ทั้งนี้เนื่องจากลูกจ้างได้เรียกร้องผลประโยชน์ต่างๆ มากจนนายจ้างไม่สามารถปฏิบัติตามขอเรียกร้องนั้นได้ นายจ้างจึงเลิกกิจการ ซึ่งจะทำให้ลูกจ้างเกิดการว่างงาน

4.2 ผลพหุต่อนายจ้าง

4.2.1) เมื่อเกิดการนัดหยุดงานขึ้นทำให้เกิดการสูญเสียทางด้านการผลิต กล่าวคือ

ลูกค้าหยุดการผลิต เพื่อประท้วงนายจ้าง ทำให้บริษัทไม่มีสินค้าที่จะส่งให้ลูกค้าตามใบสั่งซื้อที่ลูกค้าแจ้งมาได้ทันตามเวลาที่ลูกค้าต้องการ ทำให้บริษัทขาดรายได้ ในบางครั้งต้องเสียค่าปรับให้กับลูกค้าอีกด้วย การนัดหยุดงานไม่เพียงแต่ทำให้บริษัทขาดรายได้ที่จะเข้ามาตามช่วงที่กำหนดไว้เท่านั้น บริษัทยังเสียลูกค้าทำให้ลูกค้าเกิดความไม่ไว้วางใจที่จะให้บริษัทผลิต เนื่องจากเห็นว่าบริษัทไม่สามารถส่งสินค้าให้ทันตามกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ได้ ถ้าสถานการณ์สั่งซื้อสินค้ากำหนดระยะเวลาการส่งของ ถ้าส่งไม่ทันตามกำหนดจะต้องเสียค่าปรับด้วยแล้ว บริษัทจะต้องเสียเงินเพิ่ม เพื่อเป็นค่าปรับสินค้าอีกด้วย ในบางครั้งการนัดหยุดงานของลูกค้าเกิดขึ้นอย่างกระทันหันทำให้ขบวนการผลิตได้รับความกระทบกระเทือน มีวัสดุถูกทิ้งค้างไว้ในระหว่างขบวนการผลิตจนเสียหายใช้การไม่ได้ ทำให้นายจ้างขาดทุนหรือมีกำไรเพียงเล็กน้อยไม่คุ้มกับการเสี่ยงภัยที่เกิดขึ้น

4.2.2) การนัดหยุดงานเกิดขึ้นย่อมจะต้องมีการเรียกร้องขอผลประโยชน์เพิ่มมากขึ้น ซึ่งการเรียกร้องของลูกค้าได้รับการตอบสนองจากนายจ้าง นั่นคือนายจ้างจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น จริงอยู่นายจ้างสามารถจะผลักภาระค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นให้แก่ผู้บริโภค โดยการขึ้นราคาของสินค้าที่สูงขึ้น ซึ่งวิธีดังกล่าวนี้เป็นที่นิยมของนายจ้างทั่วไป แต่มีสินค้าบางประเภทที่รัฐกำหนดราคาสินค้าที่แน่นอนไว้ สินค้าประเภทนี้ไม่สามารถมีราคาสินค้าสูงขึ้นได้แล้ว แม้ค่าใช้จ่ายจะเพิ่มสูงขึ้น เช่นน้ำมันหรือเคมี การเพิ่มราคาสินค้าที่สูงขึ้น ก็กินเวลานาน เนื่องจากรัฐบาลจะต้องหาข้อมูลเสียก่อนว่าสินค้าประเภทนั้นควรจะให้ขึ้นราคาหรือไม่และถ้าให้ขึ้นควรจะเป็นเท่าไร มีระยะเวลาของการดำเนินการนั้นต้องใช้เวลานาน นายจ้างจะต้องรับภาระเหล่านั้นไว้เอง

4.2.3) ในการนัดหยุดงานนั้นลูกค้ายังก่อให้เกิดความเสียหายให้แก่ นายจ้าง โดยลูกค้าอาจจะทำลายทรัพย์สินของนายจ้างให้เสียหาย

4.2.4) การนัดหยุดงานเป็นเสมือนตัวเร่งให้นายจ้างปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งปกติแล้วนายจ้างมักจะพยายามเลี่ยงกฎหมาย เนื่องจากเห็นว่าลูกค้าไม่มีความรู้ในเรื่องกฎหมายแรงงาน ต่อมาเมื่อมีการนัดหยุดงานเกิดขึ้น พวกคนงานได้รับความรู้ทางด้านกฎหมายแรงงานมากขึ้นทำให้นายจ้างไม่สามารถที่จะไม่ปฏิบัติตามกฎหมายได้ ดังนั้นการนัดหยุดงานจึงเป็นเสมือนตัวเร่งให้นายจ้างปฏิบัติตามกฎหมาย

4.2.5) การนัดหยุดงานจะทำให้นายจ้างทราบถึงขอบกพร่องของตนว่าคนมีข้อบกพร่องในคานาคิด ซึ่งขอบกพร่องนั้นเป็นสาเหตุแห่งการนัดหยุดงาน ซึ่งการนัดหยุดงานเปรียบเสมือนกระจกเงาที่สะท้อนให้เห็นถึงขอบกพร่องของตัวนายจ้าง และขอบกพร่องทางกลไกของการแรงงานสัมพันธ์ ที่นายจ้างใช้อยู่ เพื่อที่จะได้นำขอบกพร่องเหล่านั้นมาแก้ไขใหม่ประสิทธิภาพมากที่สุด

4.3 ผลพมิต่อสหภาพแรงงาน

4.3.1) การนัดหยุดงานจะเป็นเครื่องมือสำหรับทดสอบสหภาพแรงงาน ว่าประสิทธิภาพของสหภาพแรงงานในอดีตเป็นอย่างไร กล่าวคือถ้าสหภาพแรงงานมีความเข้มแข็ง ลูกจ้างซึ่งเป็นสมาชิกของสหภาพไม่ว่าเป็นต่องานหรือมาตรการสุดท้ายคือการนัดหยุดงาน เป็นเครื่องมือในการเรียกร้องผลประโยชน์ต่างๆที่ลูกจ้างต้องการ สหภาพแรงงานเพียงแต่ยื่นคำขาดต่อนายจ้างหรือสมาคมนายจ้าง ลูกจ้างก็จะได้รับผลประโยชน์ที่ต้องการ

4.3.2) การนัดหยุดงานจะช่วยให้เห็นถึงความสำคัญของสหภาพแรงงาน กล่าวคือขั้นตอนของกฎหมายใดที่กำหนดให้สหภาพแรงงานต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับช่วยเหลือเพื่อแก้ไขปัญหามีให้ลูกจ้าง เมื่อมีการนัดหยุดงานเกิดขึ้น ทำให้สหภาพแรงงานเป็นองค์กรหนึ่งที่มีบทบาทเข้ามา สาเหตุ แนวโน้มในอนาคตและผลของการนัดหยุดงาน เมื่อมีการออกกฎหมายใหม่หรือแก้ไขกฎหมาย สหภาพแรงงานจะมีบทบาทที่จะเข้าร่วมในการออกกฎหมายหรือแก้ไขกฎหมาย ทั้งนี้ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของสหภาพ

4.3.3) การนัดหยุดงานเป็นการสร้างภาพพจน์ที่ไม่ดีให้แก่ประชาชน ประชาชนอาจจะมองสหภาพแรงงานในแง่ เป็นผู้ทำลายมากกว่าเป็นผู้ก่อประโยชน์ให้กับสังคม เพราะการนัดหยุดงานทำให้ประชาชนเดือดร้อน เช่นการนัดหยุดงานของกิจการสาธารณูปโภค การกีดขวางการจราจร

4.4 ผลพมิต่อเศรษฐกิจโดยรวม

การนัดหยุดงานที่เกิดขึ้นในประเทศไทยในช่วง พ.ศ. 2516-2518 ไม่เพียงแต่มีผลต่อนายจ้าง ลูกจ้าง และผู้เกี่ยวข้องเท่านั้นแต่มีผลต่อเศรษฐกิจโดยรวมด้วย โดย

4.4.1) มีส่วนทางอ้อมทำให้ราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากนายจ้างจะต้องจ่ายเงินและสิ่งของตามขอเรียกร้องของลูกจ้าง ทำให้ต้นทุนของสินค้าสูงขึ้น นายจ้างจะผลัก

ภาระให้แก่วัฒนวิไล โดยการขึ้นราคาสินค้า ซึ่งสินค้าประเภทนี้อาจจะเป็นวัตถุดิบของสินค้าอีกประเภทหนึ่ง เมื่อวัตถุดิบราคาสูงขึ้น สินค้าอีกประเภทหนึ่งจำเป็นต้องมีราคาสูงตามขึ้นไปด้วย จากราคาสินค้าประเภทหนึ่งสูงขึ้นอาจมีผลทำให้สินค้าประเภทอื่นมีราคาสูงขึ้นเป็นวัฏจักร ดังนั้น เมื่ออุตสาหกรรมใดมีการนัดหยุดงานเกิดขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมอื่นด้วยทำให้เศรษฐกิจโดยรวมปั่นป่วน

4.4.2) มีส่วนทำให้บรรยากาศในการลงทุนจากต่างประเทศเสียไป ประเทศไทยเป็นประเทศที่อุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติต่างๆมากมาย ทำให้ต่างประเทศสนใจที่จะมาลงทุนจากการที่ต่างประเทศมาลงทุนในประเทศไทย ทำให้ประชาชนชาวไทยมีงานทำมากขึ้น เพราะสามารถขายแรงงานได้ การที่ประชาชนมีงานทำมากขึ้น ทำให้มาตรการฐานการครองชีพสูงขึ้น แต่เมื่อเกิดการนัดหยุดงานขึ้นมากๆ ทำให้ชาวต่างประเทศไม่กล้ามาลงทุนในประเทศไทย เพราะไม่แน่ใจในสถานการณ์ และไม่แน่ใจในรัฐบาล ทั้งนี้เพราะรัฐบาลไม่ได้กำหนดแนวทางที่แน่นอนว่าเมื่อเกิดการนัดหยุดงานเกิดขึ้นรัฐบาลจะมีบทบาทอย่างไร

4.4.3) การนัดหยุดงานที่เกิดขึ้นในต่างประเทศจะช่วย เสริมสร้างความเป็นธรรมในตลาดแรงงานและ เป็นการกระจายรายได้ไปสู่ประชากรที่มีรายได้น้อย เป็นการขจัดความเหลื่อมล้ำค่าสูงของประชาชน แต่การนัดหยุดงานของประเทศไทยได้รับผลทางค่านี้น้อยมาก ทั้งนี้เนื่องจากสังคมของประเทศไทย เป็นสังคมเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ คนประกอบอาชีพเกี่ยวกับ เกษตรกรรมเป็นหลัก ประชาชนเพียง เล็กน้อยและในจำนวนประชาชนเพียง เล็กน้อยที่ประกอบอาชีพอุตสาหกรรมได้นัดหยุดงาน ดังนั้นการนัดหยุดงานจึงมิได้เสริมสร้างความเป็นธรรมในตลาดแรงงาน

4.4.4) การนัดหยุดงานของลูกจ้างมีผลกระทบกระเทือนต่อการดำเนินงานของธุรกิจอื่น โดยเฉพาะกิจการที่พึ่งอาศัยวัตถุดิบหรือสินค้าจากบริษัทที่มีการนัดหยุดงาน ทำให้ธุรกิจดังกล่าวนั้นจะต้องพลอยหยุดชะงักลงไปด้วย โดยปกติแล้วอุตสาหกรรมต่างๆจะไม่เก็บวัตถุดิบไว้มากๆ เพราะ เงินทุนจะไปจมอยู่กับวัตถุดิบเหล่านั้น นอกจากนี้ยังต้องมีคลังสินค้าสำหรับเก็บวัตถุดิบอุตสาหกรรมเหล่านั้นก็จะมีสต็อกระหว่างอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นผลดีที่วัตถุดิบไหลส่งวัตถุดิบมาให้ เป็นช่วงๆ และอุตสาหกรรมผู้ผลิตจะเก็บวัตถุดิบไว้ใช้เพียง 2-3 วันเท่านั้น เมื่อเกิดการนัดหยุดงานเกิดขึ้นในอุตสาหกรรมผลิตวัตถุดิบ อุตสาหกรรมผู้ผลิตสินค้าจึงต้อง

พลอยทำให้เกิดกิจการหยุดชะงักไปด้วย

4.5 ผลที่มิต่อสังคมโดยรวม

4.5.1) การนัดหยุดงานก่อให้เกิดความไม่สงบขึ้นในสังคม กล่าวคือทำให้นายจ้างและลูกจ้างขัดแย้งกัน เกิดความบาดหมางกันแห่งแคลงใจกันขึ้น จึงทำให้เกิดความยากลำบากที่จะประสานรอยร้าว ซึ่งจะนำไปสู่ความไม่สงบ

4.5.2) การนัดหยุดงานเพื่อเรียกร้องผลประโยชน์ต่างๆ เพิ่มขึ้นของกิจการใดกิจการหนึ่ง ทำให้นายจ้างในกิจการอื่นๆ ปรับปรุงผลประโยชน์ของลูกจ้างในกิจการของตนเพื่อไม่ให้ลูกจ้างเรียกร้อง จึงทำให้ระดมการครองชีพของลูกจ้างสูงขึ้น

4.5.3) การนัดหยุดงานทำให้ลูกจ้างได้เรียนรู้ถึงสิทธิหน้าที่และวิธีการปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเรียกร้อง ซึ่งทำให้ลูกจ้างนำมาใช้ในการเรียกร้องผลประโยชน์ต่างๆ จากนายจ้าง ทำให้ลูกจ้างไม่เสียเปรียบนายจ้าง นอกจากนี้ทำให้ลูกจ้างได้เรียนรู้ถึงสภาพปัญหา รวมทั้งบทบาทและความสำคัญของนายจ้างดีขึ้น

4.5.4) การนัดหยุดงานจะช่วยเป็นตัว เร่งให้รัฐบาลหันมาสนใจปัญหาทางด้านกการนัดหยุดงานอย่างจริงจังยิ่งขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดการพัฒนา ระบบแรงงานสัมพันธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4.5.5) การนัดหยุดงานก่อให้เกิดการปรับปรุงกฎหมายแรงงานให้มีความเป็นธรรมแก่สังคมมากขึ้น

4.6 ผลที่มิต่อเสถียรภาพทางการเมือง

เมื่อมีการรวมกลุ่มกันนัดหยุดงาน ในบางครั้งมีการยุบจากบุคคลภายนอกทำให้เกิดความไม่สงบทางการเมือง ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระให้กับรัฐบาล และการนัดหยุดงานยังช่วยเสริมสร้างระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยให้แก่ผู้ใช้แรงงานของประเทศ ซึ่งทำให้ลูกจ้างเรียนรู้ถึงวิธีการทำงานและความสำคัญของหมู่คณะ ทำให้มีการแต่งตั้งตัวแทนมาเจรจากับนายจ้าง ซึ่งเป็นการฝึกการดำเนินงานตามระบอบประชาธิปไตย

จะเห็นได้ว่าการนัดหยุดงานที่ผ่านมามีในรอบ 3 ปีนั้น ผลที่ลูกจ้าง นายจ้าง และสหภาพแรงงานได้รับจากการนัดหยุดงานนั้น ก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี ทั้งนี้เพราะการนัดหยุดงานจะก่อให้เกิดการสูญเสียวันทำงานใน พ.ศ. 2516-2518 ประเทศไทยสูญเสียวันทำงานเนื่องจากการนัดหยุดงาน 1,527,440.5 วัน ซึ่งแยกจำนวนวันการสูญเสียได้

ดังนี้.-

พ. ศ.	วันทำงานที่สูญเสีย
2516	296,887
2517	507,607 $\frac{1}{2}$
2518	722,946

และนอกจากนี้การนัดหยุดงานยังก่อให้เกิดการหยุดชะงักของการผลิต ซึ่งการผลิตที่หยุดชะงักนี้ไม่เพียงแต่ส่งผลเสียหายให้แก่ นายจ้างผู้เป็นเจ้าของกิจการเท่านั้น ยังทำให้เกิดการสูญเสียต่อเศรษฐกิจโดยรวมด้วย กล่าวคือทำให้การผลิตในกิจการอื่นที่ของใช้วัตถุดิบจากกิจการที่นัดหยุดงานเกิดการหยุดชะงักด้วยและประการสำคัญของการเรียกร้องของลูกจ้างจนมีการนัดหยุดงานใน พ. ศ. 2516-2518 ก็คือการเรียกร้องขอเพิ่มค่าจ้าง เมื่อพิจารณาถึงผลที่ลูกจ้างได้รับหลังจากการนัดหยุดงานแล้วจะเห็นได้ว่าความจริงแล้วนายจ้างจะได้เพิ่มค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างตามขอเรียกร้องแล้วก็ตาม การอุปโภคบริโภคของลูกจ้างมิได้เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากลูกจ้างต้องจ่ายเงินเพื่อซื้อสินค้าอุปโภคและบริโภคในราคาที่สูงขึ้น ในบางครั้งการเพิ่มขึ้นของสินค้าอุปโภคและบริโภคมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นกว่ารายได้ที่ลูกจ้างได้รับ จึงกล่าวได้ว่า การเรียกร้องของลูกจ้างเพื่อเรียกร้องค่าจ้างเพิ่มในความเป็นจริงแล้วค่าจ้างที่แท้จริงของลูกจ้างมิได้เพิ่มสูงขึ้น.